N. 39.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 13. Maia V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 13 Maia. IV Przypomina Kommissya Sądowa Edukacyina Sądóm Ziemskim i Regentom że ich poprzednicy w Urzędzie przynosili Kommissyi edukacyiney i skarbowey uwiadomienia o własnościach publicznych: były to czynności cechą Obywatelstwa naznaczone: taż sama iest święta sprawa oświecenia co dawniey. Pomnożenie dochodu dla powiększoney ceny rzeczy iest gwałtownie potrzebném. Czeka Kommissya wypisów, odda o nich uwiadomienie gdzie należy, a szacunek i wdzięczność będą słusznie okazane. V. Wszystkim dyplomatycznym Posiadaczom dóbr po Jezuickich Kommissya zleca aby od 15 Maia do 1 Lipca roku bieżącego w Kancellaryi Kommissyi w Krzemieńcu składali dyplomata, Inwentarze podawcze, Cessye, lub donacye na dobra; i kwity od początku posiadania tych dóbr aż do 1 Stycznia 1808 roku.. Ostrzega Kommissya że maiąc zlecenie rachowania niedoimkow ma podaną wiadomość wiele na kim było remanentu, wczasie kiedy te Prowincye stały się częścią Rossyiskiego Państwa. Bez takich ciągłych kwitow nigdy te nі ріimki nie mogą bydź zrachowanemi. Kommissya nawet która ma wykonać wszelkie zlecenie MONARSZE w Ukazie 21 Grudnia 1807 roku wyrażone nie wyda rezolucyi stanowiącey Dziedzictwo dóbr po Jezuickich bez sprawdzenia rachunku. Niech pamiętaią po Jezuickich dóbr posiadacze że ich własność warunkowa rozrządzeniami władzy Kraiowey wstrzęśniona, w zupełne i kałkowite przemienia się Dziedzictwo. Z ochotą tedy wykonać zechcą to dobroczynne prawo, wszelka zwłóka dla samych posiadaczów przyiemną bydź nie może, bo ostateczney rezolucyi o swoich dobrach nie otrzymaią, a w zaoczności cnota Sądu omyloną łatwo bydź może, wyroki zaś Kommissyi, która appellacyi niedopuszcza, cofniętemi bydź nie mogą. VI. Kommissya porucza wszystkim Szkołom w tych trzech Guberniach aby od 1 Maia do 15 Czerwca roku bieżącego kopie funduszów iakie maią z wyrażeniem czasu i mieysca Oblaty przesłały do Kancellaryi Kommissyi do Krzemieńca, z wyrażeniem czy iest iaki fundusz zakwestyonowany? gdzie i dla czego dane obietnice skutku nie maią? Też szkoły w tymże czasie podadzą Kommissyi regestr zaległości: a rekwizycyami, z wystawieniem w nich że muszą mimowolnie nawet wyznaczoney Magistraturze dadź o tém sprawę, ten remanent zmnieyszyć starać się będą. Podadzą także szkoły regestr sprzętów kościelnych lub na nie kwity, i wszelkich innych ruchomości gospodarskich i uczonych: bo te wszystkie własności składały i składaią fundusz edukacyiny. Wydaie Kommissya obwieszczenie do Ziomków, wydaie w imie prawa i potrzeby publiczney: niech każdy porówna niemożność urządzenia edukacyi bez funduszow, z łatwością i sumienną koniecznością ich wyiaśnienia: niech patrzy na własnych dzieci interes, na szanowanie własności iaką Rząd względem dóbr po Jezuickich okazał: a zapewne zechce téy samey Kommissyi pomagać do dopełnienia życzeń MONARCHY i potrzeby kraiu. To obwieszczenie prawem wskazane, z przyłączonym Naywyższym Ukazem i Zbiorem porządkowych prawideł, Kommissya do wszystkich Sądów Ziemskich, Magistratów, Szkół i Obywateli rozesłaném mieć postanowiła. Dan na Sessyi 9 Lutego 1808 Roku w Zytomierzu.

Kommissya Sądowa Edukacyina dla Wołyńskiey Podolskiey i Kiiowskiey Gubernii, następuiące co do porządku w swoich czynnościach i dla stron przychodzących postępowania ogłasza prawidła.

I. O składzie Kommissyi. Kommissya składa się z pięciu osob, komplet zaś iest osób trzy: wydaie rezolucye, pisze dekreta, odnosi się, przesyła doniesienia, i wskazuie wykonanie stosownie do interessu, do Magistratur innych, i osob które iey podlegaią lub odbieraią od niey doniesienia. 2. Wybrani Kommissarze z zdaniem radzącém, zasiadaią, daią swoią opinią, i użytemi będą do wykonania zleceń Kommissyi. 3. Zasiada także Pisarz czyli Sekretarz z zdaniem informuiącém. 4. Osoby tego składu wykonywaią przysięgę podług tych obowiązków iakie dopełniać maią. 5 Do interessów z skarbem Monarszym odnosi się Kommissya do izby Skarbowey Wołyńskiey, aby wyznaczyć chciała Członka do zasiadania, Kommissya dla nieodrywania osoby z izby Skarbowey od powinności które pełni, zbierze razem interessa, i o sposobności czasu ich ułatwienia doniesie. 6. Posrzednicy w P. 18 i 20. Ukazu 21 Grudnia 1807 roku wyrażeni używanemi będą przez Kommissyą do odebrania od nich wiadomości o ułożonych srzodkach dozwoloney ugody.

II. O podziale zatrudnień Kommissyi i iak do niey przychodzą żądaiący rezolucyi i wyrokow. 7. Interessa iedne są Sądowe, drugie ekonomiczne. Sądowe są te wszystkie, w których Dekreta zapadaią. Ekonomiczne są, obrachunki z izbami skarbowemi, z szczególnemi osobami, które fundacye od 1 Stycznia 1803 Roku zrobiły lub summy edukacyine od 1796 roku na procent wzięły: urządzenie dóbr edukacyinych ieszcze nie przedanych odniesienia się o potrzebne papiery: dozwolenia zgody i iey potwierdzenia w przypadku punktem 21. Ukazu 21 Grudnia 1807 roku obiętym, zanoszenia żądań o exe-

kucyą wypadłego wyroku: odbierania i rezolwowania doniesień o funduszach, i ułatwienie raportów Plenipotenta edukacyinego, nakoniec odnoszenie się do innych Magistratur, o przesyłanie doniesień gdzie prawo mieć chce. 8. Wolno iest każdemu przysłać dowody o szkodzie lub własności edukacyiney, bądź bezimiennie, bądź z podpisem swoim do całego składu Kommissyi, iey szczególnych członków lub Pisarza, albo Plenipotenta, bądź zwyrażeniem swego nazwiska. Kommissya takowe papiery lub uwiadomienia zanotuie w protokóle i do użycia Plenipotentowi wyda, a podług woli przesyłaiącego imie ukryie, lub po odzyskaney własności do nadgrody przedstawi, a to wszystko podług Prawa 1776 roku i urządzen byłey Kommissyi edukacyiney w Polszcze, lub wyda świadectwo o gorliwości ziomka dla ocalenia własności do pokoleń należącey. 9. W interessach summ po Jezuickich które z nadania dyplomatycznego, rezolucyi Kommissyi rozjawniczych, Kommissyi Sądowey, Kommissyi Edukacyiney, i z prostey lokacyi zrobioney przez izby skarbowe funduszów edukacyinych, pochodzą, Kommissya wydaie osobne obwieszczenie i postanawia, aby każdy dyploma lub rezolucyą początkową, inwentarz podawczy, kwity i rezolucye iakie tylko ma od 15 Maja 1808 roku do 1 Lipca tegoż roku, w Kancellaryi Kommissyi w Krzemieńcu składał dodaiąc trzy Summaryusze, które oddaiący podpisze: ieden równie od Pisarza podpisany na powrót weźmie, drugi w Kancellaryi zostanie, trzeci kommunikowanym będzie Plenipotentowi edukacyinemu, aby koniecznie 1 Lipca 1808 roku iuż tego rodzaiu interessa ułatwiać się mogły. 10. W innych sprawach Plenipotent podaie do Kommissyi żądanie i papiery któremi należność edukacyiną dowodzi, Kommissya obwieszczenie zkopią dokumentów sprawdzoną przez Kancellaryą, przesyła i stawienie się nakazuie. Wolno iest stronie pozwaney równie podać pismo odpowiedne, i przyłączyć obrony, nakoniec powodztwo swoie odporne lub takie iak interes wymaga w tym samym sposobie uformować. Reszta poźniey.

PARYZ d. 26 Kwietnia. Napoleon ieszcze bawi w Bayonne, ćwicząc według zwyczaiu woyska Francuzkie stoiące w twierdzy, i te które pośpieszaią do prowincyi Hiszpańskich, przypatruiąc się położeniu miasta, okolic, portu, wglądaiąc w potrzebę, i stan mieszkańców. Infant Karol do zdrowia przychodzić zaczyna staraniem lekarza Jmperatorskiego. Ferdynand 7, którego pisma nasze urzędowe dotąd nazywaią tylko X. Asturyi, w przeieździe z Madritu do gór Pyreneyskich od ludu był przyimowany z radością nieopisaną; oświadczali iemu Hiszpani gotowość ofiarowania maiątku i życia na obronę tronu i oyczyzny. D. 20 gdy przechodząc granice do Bayonne przybywał, zpotkali iego X. Berthier i W. Marszałek Duroc witaiąc imieniem Napoleona. Wkrótce potém Karol 4 Król z małżonką do tegoż miasta wiechać miał d. 22. Czeka w Yrun deputacya Królestwa Nawarry; z Wice Króla i 90 naydostoynieyszych osob złożona. Oblężenie Gibraltaru nastąpić ma koniecznie; iuż 4 dywizye armii W. X. Murata zmierzaią, iak słychać do obozu S. Rocha dla złączenia się pod murami twierdzy z liczném woyskiem Katolickiego Króla. Z X. Asturyi przyiechał Kanonik Escoiquitz, X. Infantado, S. Carlos, wiele innych osob które do wiadomego spisku były uwikłane.

Umysły tak są dziś rozróżnione w Hiszpanii, narod rozdwoiony tak dalece, iż wiadomościom ztamtąd przychodzącym, zawsze zprzecznym wiarę dać trudno. Dawniey mówiono, że maiątek nieruchomy X. Pokoiu przenosi 500 mill. fr. kapitały 80 mill. piastrów złożonych w Londynie, Genui, Paryżu; dziś donoszą że te pogłoski rozrzucone od nieprzyiacioł iego, przyięte lekkowiernie przez gmin wierzyć nawykły powieściom krzywdzącym ludzi upadłych z wysokiego stopnia, iuż wiary nie znayduią. To pewna że Don Godoi summ za granicą nie ma; iak zebrać 80 mill. kapitału w Hiszpanii, która ledwie 30 ma dochodu rocznego, który iść koniecznie musi na rozmaite wydatki publiczne, dwór, woysko, flottę etc. Tak wiele millionów złożyć w Londynie, Paryżu, Genui nie podobno było w skrytości, wiedzieliby o tém przynaymniey bankierowie; ci zaś mogą zaświadczyć że X. Pokoiu nic tu nie przesłał.

Drugie oskarżenie, że był w zmowie z Anglikami, równie iak pierwsze iest dalekie od prawdy. Mógł zle rządzić Hiszpanią człowiek bez doświadczenia i poprzedzaiącey wprawy do rządów powołany; lecz trzeba rzucić okiem na stan Hiszpanii, chcąc osądzić czyli ią zdradził. W 15 latach ostatnich Austrya część znaczną utraciła dzierżaw dawnych, Prussy wysokie znaczenie między potężnemi narodami, Szwecya zbliżyła się do upadku, Neapol i Sardynia upadły, RPte Wenecka i Genueńska znikneły! Hiszpania cóż straciła? Trinitadę i nic więcey; stoi dotąd w zupełney całości. A ieżeli iey handel ucierpiał, czyliż równego losu nie doznał handel Francuzki, owszem całey Europy przez woynę Angielską? Skutek pokaże, ieśli następcy X Pokoiu lepiey czynić potrafią. Zaiste mógł upadły Minister rządzić doskonaley; pamiętaymy iednak że nie był Królem. Zarzucaią mu w obeyściu dumę, płochość w postępkach, rozwiązłość w obyczaiach; czyliż za tém idzie, iż zdradził narod, i porozumiał się z Anglikami przeciw dobru i służbie łaskawego Pana? że tysiące millionów zmarnotrawił, drugie tyle ze skarbu wzięte przywłaszczył sobie? Takie powieści gmin zbierać nawykł chciwie, ażeby urągał się nieszczęśliwym, którzy blaskiem swoim oczy iego razili.

Powiadano ieszcze, iż abdykacya Karola 4 dobrowolną była. Twierdzenie zbyt śmiałe; obaczemy co o niém powiedzą w Bayonne. Dziś zważaiąc iakim porządkiem szły rzeczy w Escurialu, Araniuez, Madricie, godzi się rozumieć, że gwałtownością przymuszony ustąpił tronu synowi Ledwie rozruch powstał na X. Pokoiu, Król ogłasza chęć osobistego stawania na czele woysk Hiszpańskich. Wkrótce potém widzi Ministra przy-

iaciela swego po ulicach wleczonego ręką zbuntowanych żołnierzy, zranionego prawie u podnóżka tronu; widzi Królowę zniewazoną, zagrożoną, tak iż lękać się musiał o iey życie. W takich okolicznościach co uczynił Karol 4, zapewne uczynił z przymusu. Nie takie były abdykacye Karola 1 w 16 wieku, Filippa 5 w 18; ci Hiszpanów Królowie ostrzegli wcześnie poddanych i postronne dwory o swoiém przedsięwzięciu, wcześnie wszystko urządzili, podali berło synom Filippowi 2 i Ludwikowi 1, nakoniec spokoynie zamkneli się, ieden w Klasztorze, drugi w pałacu S. Jldefonsa. Tu przeciwnie Karol 4 widział rząd bezsilny, woysko, stolicę, gminy wieśniaków zbuntowane; pośród takiego zgiełku abdykacyą podpisywał. Do gabinetowych taiemnic zaglądać się nie godzi; lecz cudzoziemce i Hiszpani którzykolwiek poważać umieią władzę naywyższą i świętą, na to się zgodzili, że postępek Karola 4 dobrowolny nie był; owszem czytaiąc w doniesieniach bezstronnych, iaką rzecz przeszła koleią, w abdykacyi iego upatruią rewolucye gwałtem i przemocą zrządzone. Spodziewać się trzeba, że rządca Francuzki pośrednictwem swoiém zgodę i iedność przywróci familii rozrożnioney, która tym celem do Bayonne przybyła.

Z Cadix następuiące mamy doniesienie. Nikt u nas mówić i sądzić nie śmie o przypadkach zdarzonych w Araniuez, które przeniosły berło z rąk Karola 4 do Ferdynanda 7; ludzie bezstronni płaczą w cichości, że X. Asturyi pan dobry dał się uwieść radom przyiacioł swoich, i powstał przeciw oycu Królowi, a korzystaiąc z gminnego rozruchu wymogł abdykacyą. Zdaniem wielu ta rewolucya dziełem iest Anglików, którzy doświadczyć chcieli, czy nie można raz ieszcze zapalić woyny lądowey. Szczęśliwém zdarzeniem obecność armii Francuzkiey w prowincyach Hiszpańskich złemu przeszkodziła.

W Turinie, całym Piemoncie, wielu departamentach dawney Francyi południowo wschodnich odnawiaią się często nad zwyczay trzęsienia ziemi, tak mocne iż obywatele w trwodze nieustanney utrzymywani odbiegaią domów nie śmieiąc do nich powracać; na wielu mieyscach szkody są dość wielkie.

Amerykańscy obywatele uwielbiaią swóy Kongres i Prezydenta Jefferson, którzy przyimuiąc satysfakcyą za krzywdy ofiarowaną RPtey, nawet odmiany niektóre w księdze praw morskich Brytannii W. na to pozwolić nie chcieli, żeby Amerykańskie statki zawiiać maiące do portów Europy lądowey, zbaczały do Angielskich dla opłaty cła nowo ustanowionego, zwłaszcza że po tey opłacie Francya wszystkie statki przeznaczyła na konfiskatę. Odnowiony iest zakaz wprowadzenia do Ameryki towarów Angielskich, i wszystkie prowincye postanowiły czynić co każe potrzeba ku obronie swoiey udzielności; woienne przygotowania z pośpiechem podwoiono; a ieżeli Anglicy handel RPtey zniszczą w Europie, Amerykanie spodziewaią się odnieść pomstę niszcząc Angielski w nowym świecie, a szkodę poniesioną nadgrodzić sobie podbiciem wielu osad.

G. Gubernator Toskański Dauchy ogłosił, że prawa lenne są zniesione, ludzie od obowiązków przez nie włożonych wolni; tytuły, szlachectwo dziedziczne, herby, dystynkcye przez Napoleona nie nadane lub nie zachowane upadaią. Przełożeni kościołów, i klasztorów nie mogą dawać u siebie schronienia kryminalistom, bankrutom, dłużnikom, przyiętych na pierwszą odezwę wydawać powinni.

G. Junot otrzymał tytuł X. Abrantes w nadgrodę zaięcia Portugallii. Ten wodz czytaiąc liczne odezwy rozrzucone w kraiu, lud i żołnierzy namawiaiące żeby się uciekali na eskadrę Angielską, zabronił naprzód kommunikacyi z nieprzyiacielem, do statków nawet z białą flagą zbliżaiących się ku brzegowi ognia dawać kazał, karę śmierci rozciągnoł na przestępuiących ten zakaz, iakoteż na ludzi uciekaiących do eskadry, namawiaiących żołnierza do dezercyi; obiecał hoyną nadgrodę donosicielom, maiątek zbiegów na konfiskatę przeznaczył; prawa woyskowe Francuzkie do połków Portugalskich rozciągnoł. Ta surowość dowodem iest, iż dezercya i emigracya wielkie być musiały. Tenże G. Junot dał przewłokę 2 miesięczną na opłacenie drugiey części kontrybucyi 100 mill. tym którzy pierwszą zapłacili.

LONDYN d. 16 kwietnia. Portugalskie wyspy Azores iuż są w ręku Anglików. Po wyieździe do Brezylii X. Regenta z Lisbony, Admirał Sidney Smith zwrócił uwagę na te osady ważne, i z eskadry swoiey wysłał okręt Elisabeth od 74 armat z kilko innemi, które woysko lądowe niosły; kommendant Angielski stanowszy wkrótce przed wyspą Tercera między innemi znacznieyszą, gdzie mieszkał wszystkich wysp Gubernator, do poddania się wezwał; co natychmiast uczynili bez odporu Portugalczykowie, maiąc podobno na ten przypadek rozkazy od wyższey zwierzchności. Tak więc zaiowszy Maderę i Azores, całą myśl zwracamy ku wyprawie Brezyliiskiey, która będzie większa niżeliśmy rozumieli; iuż przy brzegach tego kraiu z eskadrą krąży Admirał Moore, czekaiąc przybycia flotty potężney z woyskiem liczenieyszém, które maią zaczynać podbicie Amerykańskich dzierżaw Króla Hiszpańskiego.

W Indyi wschodniey mieli Duńczycy miasto Tranquebar; to iest zaięte woyskiem Angielskiém przez kommenderuiącego w Pondichery; znalazła się twierdza w przyzwoitym stanie do obrony, żywnością, orężem, ammunicyą napełniona. Nie wątpiemy, że nasz żołnierz osadzi wkrótce miasta Portugalskie w tymże kraiu Goa, Diu, Macao. Zawczora w Parlamencie Oppozycya powstała przeciw Margrabiemu Wellesley, który Nababowi panuiącemu w prowincyi Oude przez krzywdzącą i wymuszoną ugodę wydarł połowę dzierżaw oyczystych na zysk naszey kompanii. Przyszło do zbierania głosów, część izby niższey liczenieysza postępek Margrabiego ile pożyteczny narodowi pochwaliła. W Indyi zachodniey poymano z korsarzow Francuzkich z Guadalupy, ka-

żdy z nich miał 30 armat, 250. ludzi, obydwa handlowi Angielskiemu od lat kilku millionowe szkody czynili.

Upadła zupełnie powieść o bitwie na morzu śrzodziemném przegraney lub wygraney, chociaż dowodnie mówiono żeśmy 1500 ludzi ztracili; to pewna że Francuzi z Corfou niepostrzeżeni powrócili do Toulonu, Hiszpańska zaś eskadra z Carthageny wyprawiona w portach Francuzkich nie była, i prosto z Maiorki na dawne stanowisko odeszła. Admirał Cotton przed Lisboną stoi z okrętami Hibernia od od 120 armat, Foudroyant od 84, Conqueror, Defence, Ganges, Plantagenet, Minotaur, Alfred, Agamemnon od 74 Kuby od 64, i 2 fregatami; sroga nawałność wiele szkody w eskadrze sprawiła. G. Lord Lake niedawno zmarły, ktòremu wspaniały grobowiec w kościele S. Pawła stawić zaczęto, był bardzo ubogi, zadłużony, wierzycielów swoich zaspokoić nie mógł; udał się do Indyi wschodniey, lat kilka zabawił, i nie tylko dług zapłacił, aleteż dziedzicom swoim zostawił 150 t. Sterlingów; inni przed nim kommenderuiący w onym kraiu dostatek ieszcze większy przynieśli.

W izbie niższey z Reprezentantów niektórzy morskiemu departamentowi zarzucili, że przez nieczułość onego i nie dostarczenie żywności Admirałowi Strachan, Lallemant wyprowadził eskadrę z Rochefort, i na morze środziemne zaszedł. Dowiedli Ministrowie że w tém nie było żadney winy; lecz nieprzyiaciel od czasu dawnego w porcie zamknięty, do wyiścia pod żagle zawsze gotowy, mógł bez trudności korzystać z mgły i burzy, które Anglikom widzieć wychodzącego i ścigać przeszkodziły; tey wycieczce gdy przeszkodzić nie podobno, iak wielorakie doświadczenie nauczyło, iest powinnością Admiralicyi przeszkadzać, żeby nieprzyiaciel znaczney klęski nie zadał, i większych nie odniosł korzyści.

COPPENHAGA d. 26 kwietnia. Widziemy codzień pomnażaiącą się u brzegów naszych morską potęgę nieprzyiacioł; gdyby lądową iuż mieli, zapewne przystąpiliby do ważnego przedsięwzięcia; teraz przestawać muszą na małych, iakiemi są bombardowanie i palenie wiosek nadmorskich w Laland, Langeland etc. Selandya i stolica Duńska dotąd iest spokoyna pod opieką Króla, który tak sprawuie wszystko, że odpor dzielny dać możemy, chociażby nawet woyska Francuzkie i Hiszpańskie zostały na lądzie i w Fionii. Szwedzkie, mianowicie zaś Angielskie eskadry są w nieustannêm poruszeniu, przebiegaiąc Sund, Belt, wszystkie nadbrzeża właśnie iakby mieysce upatrywali, gdzie lądować maią. Tym czasem biegać zaczeły rozmaite pogłoski o losie Norwegii podobno płonne, które żeby umysłów nie trwożyły, rząd zabronił powtarzać one. Przekonani iesteśmy, że nieprzyiaciel, albo do Norwegii nie wnidzie, albotež po wtargnieniu grob swòy znaydzie w tym kraiu, którego mieszkańce iednomyślni, Monarchom wierni, męztwa i waleczności dowod dali w 18 wieku niszcząc usiłowania Karola 12. W stolicy naszey zebrano kilkadziesiąt Chirurgów, którzy do armii Norwegiańskiey maią być przesłani; kommunikacyą z tym kraiem zatrudnia obecność flott Angielskich.

Niedawno słyszeliśmy ogromne z dział strzelanie u Szwedzkich brzegów, przyczyna niewiadoma; ten przynaymniey nieprzyiaciel morzem i lądem od wschodu przyciśniony nie będzie straszny Duńczykom. Angielski rząd na kampanią teraznieyszą wysyłaiąc bardzo znaczną część woysk regularnych do Danii, Szwecyi, Sycylii, Canady, ażeby w domu bezpiecznym został, umyślił zwołać milicye i niektóre z korpusow ochotniczych, te zaymą 4 wielkie obozy nad brzegami wschodniemi Królestwa wytknięte. Admirał Hood pod Helsingburgem stoiący na kotwicach, kilka razy przysyłał statki z białą flagą do Helsingoer, iest domysł że upomina się o wydanie zaległych kontrybucyi i wielorakich rekwizycyi narzuconych w roku przeszłym Coppenhadze i Selandyi, których stolica i wyspa dla czasu krótkości wypłacić i dostarczyć nie mogła przed oddaleniem się flott Angielskich do oyczyzny.

AMSTERDAM d. 30 kwietnia. Amerykańskim okrętom do portów Hollenderskich zabiegaiącym, rząd nasz nie pozwala towaru na ląd wyrzucać, w portach Francuzkich według urządzenia nowego są zatrzymywane celem konfiskaty, za to że były w Anglii, albotež w drodze przetrząsane od Anglików. Przez Belgium wiele półków Francuzkich ciągnie różnemi drogami z Niemiec do Orleans, zkąd przeyść maią do Hiszpanii. Na morskich brzegach Napoleon ma dziś nieco więcey żołnierza, niż podczas kampanii Pruskiey; flottylla stoi rozbroiona i bezczynna; część iey nieośledna Hollenderskie statki, nie bez pracy i trudności przez Admirała Verhuel niegdy do Boulogne zaprowadzone, teraz do portów oyczystych powróciły. Angielskie flotty na morzu środziemném znacznie są zmocnione. Lord Collingwood całą potęgę utrzymuie między Maiorką, Toulonem, Carthageną, ażeby łatwiey przeszkodził połączeniu eskadr Hiszpańskich i Francuzkich. W Texel, Helvoetsluys, Anvers podwoiono liczbę robotnika pracuiącego nad uzbroieniem wielu okrętów; mianowicie iednak w Anvers Francuzi kończą fortyfikacye port i miasto opasuiące, od początku wiosny z równym pośpiechem iak w przeszłym roku; ztamtąd okręta nowo zbudowane rzeką Escaut zpływaią do Flessingue, gdzie na ich osadzenie prócz Belgów i Francuzów wielu tysięcy, niemało Duńczyków zgromadzono.

WIEDEN d. 4 Maia. Umarli zasłużeni w armiach Austryackich Generałowie Mitrowski, Gottesheim, Karaiezay, Zedtwitz, Schwarzinger, Nemes, Vasseur. Z rządowego zalecenia wydrukowane iest i do wszystkich prowincyi rozesłane krótkie opisanie pieców oszczędzaiących opał w budynkach i kuchniach z przyłączonym wzorem iak maią być stawiane. Ministeryum woienne gotuie przepis, ażeby młodź kraiową od lat 17 do 46 zpisano, która milicyą formować powinna. Ostrość prawa karzącego surowie emigruiących, iakoteż namawiaiących do emigracyi i dezercyi, Cesarz umiarkował, stanowiąc na przestępców kary cywilne.